



Πέμπτη, 14 Μαΐου, ώρα 14.40. Τόπος Πλάσα Βικτόρια, Βαλπαράϊσο, Χιλή.

Φοιτητές που συμμετέχουν στις κινητοποιήσεις διεκδικώντας δωρεάν οικουμενική παιδεία, βρίσκονται στην Πλάσα Βικτόρια, υπό το άγρυπνο βλέμμα και την ασφυκτική παρουσία άνοπλων Καραμπινιέρων. Ένας θεσμός που από τη εποχή της δικτατορίας του Αουγούστο Πινοσέτ (1973-1990) και μέχρι σήμερα, αποτελεί το σύμβολο της κρατικής βίας και καταστολής.

Εκείνη την ώρα ο Χοσέ Μπριγκάντι, 48 ετών, με τη σύντροφό του Γκρασιέλα Ρόχας, έχουν βγει έξω προκειμένου να φέρουν το παιδί τους από το σχολείο. Την ίδια στιγμή μία ομάδα από τους φοιτητές επιχειρεί να βάλει ένα πλακάτ και να γράψει κάτι στο τοίχο του πράσινης κατοικίας τους. Ο Χοσέ Μπριγκάντι τους βλέπει, οργίζεται και τους πετάει ένα μπουκάλι. Οι καραμπινιέροι παρακολουθούν.

Επικρατεί ένταση και διαπληκτισμοί. Η Γκρασιέλα Ρόχας, σπεύδει εντός της οικίας να ξυπνήσει τον γιό του **Μπριγκάντι, Τζιουσέπε, 20 ετών**, που εκείνη την ώρα κοιμάται, ώστε να προστρέξει σε βοήθεια του πατέρα του. Ολοένα και περισσότεροι φοιτητές έχουν συρρεύσει στο σημείο της έντασης. Τα πάντα εκτυλίσσονται με ταχύτητα κινηματογραφική. Ο 20χρονος Τζιουσέπε βγαίνει αγουροξυπνημένος αλλά με ορμή. Σπρώχνει με δύναμη ένα φοιτητή και τους απειλεί: **«Θα σας σκοτώσω όλους»!**

Γυρνά, μπαίνει στο πράσινο κτίριο και δύο λεπτά αργότερα, οπλισμένος επιστρέφει. Από την είσοδο του σπιτιού του πυροβολεί προς το πλήθος των φοιτητών. Αδιακρίτως. Αμέσως πέφτουν στο έδαφος, ο **Ντιέγκο Γκουσμάν, 24 ετών**, που δέχθηκε δύο σφαίρες, μία στο θώρακα και μια στην κοιλιακή χώρα και ο **Εσεκιέλ Μπορμπάρν, 18 ετών**, που δέχθηκε μια σφαίρα στο κεφάλι κοντά στην περιοχή του λαιμού. Σφαίρες δέχθηκαν ακόμη δύο,

Οι πάντες παγώνουν. Χρειάστηκε, σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες, να περάσει μισή ώρα από την έναρξη του «θερμού επεισοδίου» για να παρέμβουν οι καραμπινιέροι. Και μόνο κατόπιν των φωνών, της τρομακτικής έντασης που επικράτησε αλλά και ότι οι φοιτητές είχαν στραφεί πλέον εναντίον τους.

Για τη ζωή των δύο φοιτητών, τα περίπου 30 λεπτά, ήταν πολύ κρίσιμα. Ο Ντιέγκο Γκουσμάν και ο Εσεκιέλ Μπορμπάρν εξέπνευσαν κατά τη μεταφορά τους στο νοσοκομείο. Ο Γκουσμάν μεταφέρθηκε με ένα βανάκι της αστυνομίας και ο Μπορμπάρν με ασθενοφόρο. Και οι δύο τους φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Santo Tomás. Τελειόφοιτος ο Γκουσμάν, έκανε την πρακτική εξάσκησή του, στην «Πρόληψη Κινδύνων» και γραμματέας της ΚΝ Χιλής στην περιοχή του, την Κιγιότα. Πρωτοετής της ψυχολογίας ο Μπορμπάρν.

Οι καραμπινιέροι «έπεσαν στα μαλακά». Μόνο μετά τους πυροβολισμούς και το συγκρουσιακό σκηνικό, εισήλθαν στην κατοικία των Μπριγκάντι, συνέλαβαν τον 20χρονο ενώ στο σημείο έσπευσε και το τμήμα έρευνας της αστυνομίας -(PDI) . Τα ευρήματα: το όπλο που χρησιμοποιήθηκε, 42,14 γραμμάρια κοκαΐνης, μία ζυγαριά ακριβείας και 5.562.000 πέσος (περίπου 8.300 ευρώ).

Ο αρχικός πανικός της προέδρου της Χιλής, **Μισέλ Μπατσαλέτ**, αντικαταστάθηκε με ένα αναστεναγμό ανακούφισης. Ένας μάλλον «γνωστός στις αρχές κακοποιός» ήταν υπεύθυνος για τη δολοφονία των δύο

φοιτητών και όχι οι Καραμπινιέροι... Ενώ, εν χορώ, τα χιλιάδικα ΜΜΕ συνεχίζουν την εναγώνια προσπάθεια τους να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη, με το κίβδηλο δίλημμα που υποτίθεται προέκυψε από τα γεγονότα: «τα όρια του ιδιωτικού και των δικαιωμάτων για την υπεράσπιση της ιδιοκτησίας από εξωγενείς απειλές»! Ανήκουστο.

Πάντως, η «ευχή» της πρόεδρου φαίνεται ότι εισακούστηκε καθώς μία άμεση εμπλοκή των καραμπινιέρων στη δολοφονία των φοιτητών θα λειτουργούσε ως θρυαλλίδα. Ειδικά αυτή την κρίσιμη χρονική περίοδο. Η δημοτικότητα της κυβέρνησης είναι σε ελεύθερη πτώση¹, ενώ όλο το πολιτικό σκηνικό και φάσμα κλυδωνίζονται.

Σε μία προσπάθεια ανατροπής του δυσμενούς και ενδεχομένως επικίνδυνου πολιτικού σκηνικού που διαμορφώνεται, μία εβδομάδα πριν τη δολοφονία των δύο φοιτητών, η πρόεδρος Μπατσελέτ είχε ανακοινώσει τον πλήρη ανασχηματισμό του υπουργικού συμβουλίου. Συνάμα διέψευσε τις φήμες ότι επρόκειτο να παραιτηθεί υπό το βάρος των σκανδάλων διαφθοράς. Σκάνδαλα διαφθοράς που κλονίζουν τον κυβερνητικό συνασπισμό Nueva Mayoria (Νέα Πλειοψηφία)², αφού κορυφαίο σκάνδαλο θεωρείται αυτό που φέρεται να έχει πρωταγωνιστή το γιό της, Σεμπασιάν Ντάβαλος, και τη σύζυγό του³. Τα σκάνδαλα πάντως διατρέχουν όλο το πολιτικό φάσμα, με αποκαλύψεις περί χρηματοδότησης πολλών κομμάτων από εταιρίες και πολυεθνικές. Το κατευθυνόμενο προς τους πολιτικούς χρήμα καθώς φαίνεται δεν φείδεται και δεν έχει και πολιτικές προτιμήσεις.

Δεσμεύτηκε ακόμη ότι κατά τη θητεία της θα υπάρξει αναθεώρηση του Συντάγματος. Μία αναθεώρηση, ή νέο Σύνταγμα όπως είπε, που δεν έγινε ποτέ από τη στιγμή που ο Αουγούστο Πινοτσέτ παρέδωσε τυπικά τα ηνία της εξουσίας, το 1990. Η σταδιακή και πλήρως κατευθυνόμενη μετάβαση στη δημοκρατία έγινε και με τη συμμετοχή του κόμματος της πρόεδρου, αφού το Σοσιαλιστικό Κόμμα ανελλιπώς συμμετείχε — με διάφορες μορφές— στις μετέπειτα συμμαχικές κυβερνήσεις, τις κυβερνήσεις της **Concertación-Concertación de Partidos por la Democracia**.

Οι προσπάθειες ανατροπής του αρνητικού πολιτικού κλίματος εκ μέρους της πρόεδρου συνεχίστηκαν, με αφορμή και την ετήσια καθιερωμένη της ομιλία προς το Κοινοβούλιο, την περασμένη Πέμπτη. Κατά την ομιλία της η πρόεδρος Μπατσελέτ, έκανε ένα απολογισμό των μέχρι σήμερα πεπραγμένων του κυβερνητικού συνασπισμού και προσπάθησε να πείσει ότι «παραμένει πιστή στις προεκλογικές της δεσμεύσεις» για την πραγματοποίηση του «μεταρρυθμιστικού προγράμματος» που παρουσίασε προεκλογικά ο κυβερνητικός συνασπισμός. Επίσης, εξήγγειλε τα βήματα που έπονται: αναθεώρηση του Συντάγματος από το Σεπτέμβρη, επιγραμματικά και δίχως να δώσει λεπτομέρειες. Προώθηση της δεύτερης φάσης του νομοσχεδίου, το δεύτερο εξάμηνο του χρόνου, για «Δωρεάν Παιδεία για 260.000 από τους πιο φτωχούς μαθητές». Έξω από το Κοινοβούλιο χιλιάδες μαθητές και φοιτητές διαδηλώναν και πάλι απαιτώντας «Ελεύθερη, δωρεάν οικουμενική Παιδεία» ενώ οι συγκρούσεις με τους καραμπινιέρους δεν έλειψαν και πάλι. Αποτέλεσμα ένας φοιτητής να τραυματιστεί σοβαρά στο κεφάλι ενώ 37 συνελήφθησαν.

«Εκπαιδευτικό Απαρτχάιντ»

Οι διαδηλώσεις των φοιτητών και των μαθητών δεν πρόκειται να σταματήσουν αναφωνεί σύσσωμη σχεδόν η ακαδημαϊκή κοινότητα. «Οι διαδηλώσεις θα συνεχιστούν μέχρι και το τέλος και αυτής της θητείας Μπατσελέτ» δηλώνουν προσθέτοντας ότι οποιαδήποτε μεταρρύθμιση είναι αργή και δύσκολη διαδικασία και φυσικά καμία μεταρρύθμιση δεν πρόκειται να προχωρήσει τόσο βαθιά όσο απαιτεί το φοιτητικό και εκπαιδευτικό κίνημα. Ένα κίνημα που ουσιαστικά κρατά μία δεκαετία, καθώς ξεκίνησε το 2006, με την έναρξη της πρώτης θητείας της Μισέλ Μπατσελέτ, από τους τότε μαθητές, και δεν ήταν άλλη από την «εξέγερση των πιγκουίνων», που πήρε το όνομά της από τις στολές που φορούσαν οι μαθητές.

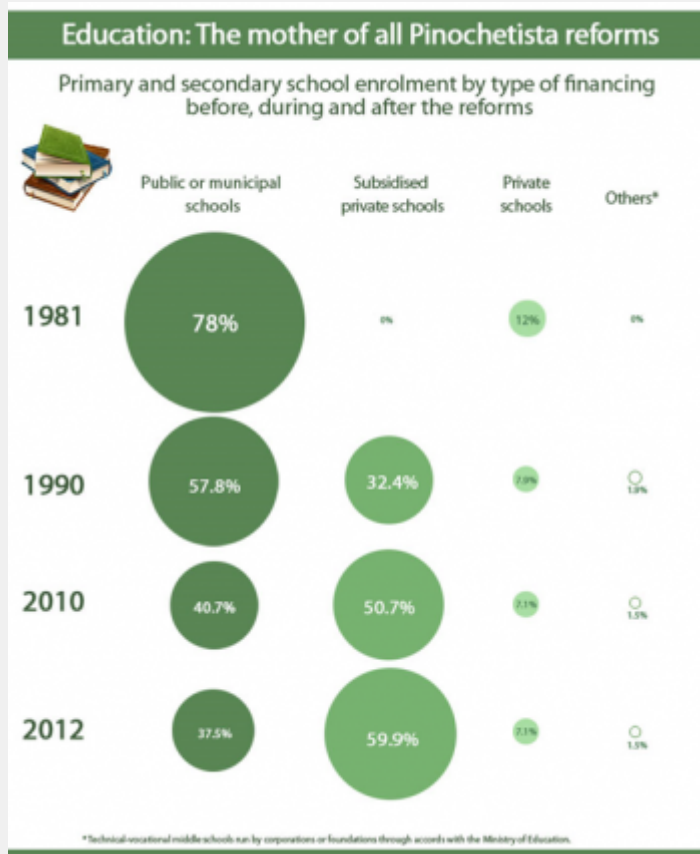
Η «εξέγερση των πιγκουίνων» έφερε με ορμή στο επίκεντρο του κοινωνικού και πολιτικού σκηνικού της Χιλής το βασικό ζήτημα της χώρας: την τρομακτική ανισότητα, της οποίας το πιο άγριο και ανελέητο πρόσωπο αντανακλάται στο εκπαιδευτικό σύστημα, σε όλες τις βαθμίδες του.

Η «εξέγερση των πιγκουίνων» μεγάλωσε και ως φοιτητές πια, από το Μάιο του 2011, αποτελούν το φοιτητικό κίνημα και στην αντιπαράθεσή του με το πολιτικό κατεστημένο και το κράτος με αδιαπραγμάτευτο αίτημα την «δωρεάν οικογενειακή παιδεία», έχει θέσει το δάκτυλο επί των τύπων των ήλων αμφισβητώντας το σύνολο του οικοδομήματος και παίζει ρόλο καταλύτη στις εξελίξεις. Ενεργοποίησε τα αντανακλαστικά του επί 4 δεκαετίες κυνηγημένου και καταπιεζόμενου χιλιανού λαού και κατόρθωσε να εγείρει και να συσπειρώσει μεγάλα τμήματα της κοινωνίας. Παράλληλα με το φοιτητικό κίνημα ξέσπασαν τα προηγούμενα χρόνια πληθώρα κινητοποιήσεων ενώ πραγματοποιήθηκε και μετά από χρόνια μεγάλης εμβέλειας 48ωρη πανεργατική απεργία. Ακόμη και το ζήτημα της επανεθνικοποίησης της εταιρίας χαλκού τέθηκε ως αίτημα.

Μία ημερομηνία και ένα γεγονός είναι κομβικό για την κατανόηση των εξελίξεων των τελευταίων ετών: Το πραξικόπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 1973, υπό τον Αυγούστο Πινοτσέτ. Πραξικόπημα που δεν κατέστειλε μόνο τη συνταγματική ελευθερία αναστέλλοντας δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες, αλλά, το κυριότερο, παρέδωσε την οικονομία της χώρας στην ασύδοτη αγορά και κατέστρεψε τη δημόσια Παιδεία και Υγεία. Ας σημειωθεί δε, ότι η Χιλή του Πινοτσέτ και των Chicago Boys, δηλαδή των φυντανιών του Μίλτον Φρίντμαν και της διαβόητης Σχολής του Σικάγο, ήταν η πρώτη χώρα που παγκοσμίως επέβαλλε την παράδοση των συνταξιοδοτικών ταμείων σε ιδιωτικές επενδυτικές χρηματοπιστωτικές εταιρίες.

Ειδικά για την Παιδεία, για να μπορέσει να εφαρμοστεί αυτή η πολιτική, προϋπέθετε την καταστολή και εξαφάνιση των αριστερών δασκάλων και φοιτητών. Τα συνδικάτα των δασκάλων και των φοιτητών διαλύθηκαν και οι ηγεσίες τους εκτελέστηκαν μαζικά. Λιγότερο από δύο χρόνια μετά, το 1975, η χουντική κυβέρνηση Πινοτσέτ άρχισε την πρωτοτυπία των δύο μεταρρυθμίσεων στο όνομα της «απελευθέρωσης της διδασκαλίας». Η πρώτη αφορούσε την αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος, μεταφέροντας τη διοίκηση για τα εκπαιδευτικά προγράμματα από την κεντρική κυβέρνηση στις τοπικές αρχές και στα σχολεία, διαλύοντας έτσι τους συλλόγους των δασκάλων. Η δεύτερη αλλαγή ήταν η παραχώρηση του δικαιώματος σε ιδιώτες - επιχειρηματίες να ιδρύουν ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, ακόμη και πανεπιστήμια. Μία πολιτική που παράγει τόσο μεγάλες ανισότητες, ώστε στη Χιλή την ονόμασαν «εκπαιδευτικό απαρχαίντ».

Όταν πλέον οι «μεταρρυθμίσεις» τέθηκαν σε εφαρμογή, το 1981, το 78% των μαθητών φοιτούσαν σε δημόσια σχολεία και μόλις το 12% σε ιδιωτικά ενώ η αναλογία αυτή ανατράπηκε άρδην και το 2012, φοιτούσε σε δημόσια σχολεία μόλις το 37,5% των μαθητών, το 21% των μαθητών φοιτούσε σε ιδιωτικά και η πλειοψηφία, το 59,9% φοιτούσε σε ιδιωτικά σχολεία επιδοτούμενα όμως από το κράτος και τα οποία φυσικά χρεώνουν δίδακτρα! Πρόκειται για σχολεία δύο κατηγοριών: κατά το 1/3 μη κερδοσκοπικά τα οποία κατά κύριο λόγο ανήκουν σε διάφορα θρησκευτικά ιδρύματα και κατά 2/3 κερδοσκοπικά. Ως αποτέλεσμα, κάθε μαθητής/τρια αγοράζει την εκπαίδευση βάσει της οικονομικής δυνατότητας της οικογένειάς του/της.



Το 44% των μαθητών, από φτωχά προάστια πόλεων ή χωριά, δεν κατορθώνουν ποτέ να ολοκληρώσουν τη φοίτηση στο Γυμνάσιο ενώ το 25% αυτών που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο ούτε δουλεύουν ούτε σπουδάζουν.

Σύμφωνα με στατιστικές έρευνες του ΟΟΣΑ, το εκπαιδευτικό σύστημα της Χιλής είναι το πιο ακριβό και άνισο ενώ και οι μαθητές αξιολογούνται πολύ κάτω από το μέσο όρο -μόνο το Μακάο τους ξεπερνά σε αυτόν τον τομέα- μεταξύ των 34 χωρών μελών. Σύμφωνα με την έκθεση του ΟΟΣΑ βασικές αιτίες για την πολύ κακή ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η παντελής έλλειψη ελέγχων της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, των εκπαιδευτικών και της διαρκούς μετεκπαίδευσης των δασκάλων. Ένας δάσκαλος αμείβεται κατά 40% λιγότερα από ένα μηχανικό ή ένα γιατρό ή δικηγόρο ενώ οι δαπάνες για την Παιδεία συνολικά δεν ξεπερνούν το 4% του ΑΕΠ, ποσοστό αρκετά μικρότερο από το μέσο όρο των χωρών μελών του ΟΟΣΑ, που είναι 6%.

Η πολιτική αυτή δεν σταματά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπως είναι φυσικό. Οι διακρίσεις και οι ανισότητες διαπερνούν και την Τριτοβάθμια Παιδεία και εκφράζονται και με τις εξετάσεις για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο. Οι μαθητές από φτωχές οικογένειες και περιοχές δεν έχουν καμία τύχη εισαγωγής. Συνήθως, οι αποτυχόντες οδηγούνται αναγκαστικά σε ιδρύματα «βιτρίνες», όπου δεν κατορθώνουν ποτέ να ολοκληρώσουν ακόμη και αυτές, της αμφιβόλου ποιότητας σπουδές, υπό το βάρος των χρεών των δανείων.

Τα ιδιωτικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα κυριαρχούν από τη δεκαετία του '80 απέναντι στα ισχνά και υποβαθμισμένα δημόσια και παρά το γεγονός ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση «τεχνικά επιβάλλεται να μην λειτουργεί με κερδοσκοπικά κριτήρια». Το 80% των σπουδαστών, φοιτούν σε ιδιωτικά Πανεπιστήμια και ουσιαστικά τα κορυφαία Ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων και των κρατικά επιδοτούμενων Δημοσίων, είναι «διαθέσιμα» μόνο για τους φοιτητές-γόνους της οικονομικής ολιγαρχίας της χώρας.

Είτε Δημόσια είτε ιδιωτικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα δίδακτρα υπάρχουν, με αποτέλεσμα πολλές οικογένειες να αναγκάζονται να χρεώνονται, μέσω δανεισμού, για τουλάχιστον μία δεκαπενταετία προκειμένου ν' αντεπεξέλθει ένας φοιτητής στα δίδακτρα -από 400 μέχρι 600 ευρώ το μήνα. Συνολικά οι οικογένειες καλύπτουν το 70% του κόστους της φοίτησης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση μέσω δανείων: «Ήταν οι κυβερνήσεις της *Concertación*, με κύριο κορμό τα αποκαλούμενα κεντροαριστερά κόμματα και το Σοσιαλιστικό Κόμμα που εφεύραν την 'κοινή χρηματοδότηση', η οποία σημαίνει ότι ο καθείς αγοράζει

την εκπαίδευση που μπορεί να αντέξει οικονομικά. Ήταν αυτές οι κυβερνήσεις που άνοιξαν τις πόρτες της Παιδείας στις τράπεζες, με την επίσημη πολιτική για τα φοιτητικά δάνεια» όπως αναφέρει ο **Πέδρο Μίλος**, καθηγητής ιστορίας στο ιδιωτικό Πανεπιστήμιο Alberto Hurtado. Πρόκειται για τις πιο ακριβώς σπουδές παγκοσμίως, σε σχέση με το κατά κεφαλήν εισόδημα.

Επιπροσθέτως, παρότι ο νόμος υποτίθεται προβλέπει το μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα των Ιδρυμάτων, όπως προείπαμε, πρόσφατες μελέτες κατέδειξαν το όργιο παράνομων στρατηγικών που εφαρμόζουν οι διοικήσεις των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων προκειμένου να εκτρέψουν κεφάλαια για ιδιωτικό κέρδος, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων στον τομέα των υπηρεσιών ή των μισθώσεων των κτιρίων, της ιδιοκτησίας ή των υποδομών των Πανεπιστημίων κ.ά.

Τις τελευταίες μέρες της χούντας οι «μεταρρυθμίσεις στην Παιδεία» ενσωματώθηκαν στο Σύνταγμα, ώστε να είναι δύσκολη η ανατροπή τους. Οι κυβερνήσεις που ακολούθησαν, ακολούθησαν κατά γράμμα τη «συναινετική δημοκρατία», και παρά τις μερικές αναθεωρήσεις του Συντάγματος Πινοσέτ, το επιβαλλόμενο «απαρτχάιντ» παρέμεινε ως έχει. Όχι μόνο δεν αντιστρατεύτηκαν αλλά διευκόλυναν τη ροή του δημόσιου χρήματος προς ιδιώτες που υποτίθεται επένδυναν στην εκπαίδευση.

Τάσεις, αντιφάσεις και «ρεαλιστικές προσεγγίσεις»

Τον πυρήνα και το χαρακτήρα αυτής της πολιτικής επιχειρεί να ανατρέψει εδώ και χρόνια το φοιτητικό κίνημα. Διόλου εύκολη αποστολή. Αποστολή που έγινε ακόμη πιο δύσκολη μετά την εκλογή της Μισέλ Μπατσελέτ και υπό το σκεπτικό ότι οι αντιφάσεις στην πολιτική σκηνή και την κοινωνία πληθαίνουν ενώ και το ίδιο το φοιτητικό κίνημα ταλανίζεται από τις τάσεις του.

Τον περασμένο Γενάρη το νομοσχέδιο για τη μεταρρύθμιση της Παιδείας, μετά από 7 μήνες σκληρών διαπραγματεύσεων, αντιπαραθέσεων αλλά και παζαριών εγκρίθηκε μερικώς από το Κοινοβούλιο. Το νομοσχέδιο βάδισε παράλληλα με ένα ακόμη: τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος. του νέου φορολογικού νόμου, που προβλέπει αύξηση της φορολογίας των επιχειρήσεων από το 20% στο 27% την επόμενη τετραετία και μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα νοικοκυριά, με στόχο την αύξηση των εσόδων στα 8,3 δισ. δολάρια έως το 2018, από τα οποία το 50% θα δοθεί για την παιδεία.

«Σπαταλήσαμε μία ιστορική ευκαιρία για πραγματική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και πληγώσαμε βαθιά τη δημοκρατία» θα δηλώσει ο **Γκαμπριέλ Μπόριτς**, μέλος του Κογκρέσου και ένας εκ των τεσσάρων που μετά τα έδρανα του Πανεπιστημίου και την ηγεσία του φοιτητικού κινήματος, εκτοξεύτηκαν κατευθείαν στα έδρανα της Βουλής. Ο Μπόριτς εκλέχτηκε ως ανεξάρτητος και συνεργαζόμενος με τον κυβερνητικό συνασπισμό της «Νέας Πλειοψηφίας» και ψήφισε –με βαριά καρδιά όπως δηλώνει– το πρώτο σκέλος της μεταρρύθμισης. Ακριβώς το ίδιο έπραξαν και τα άλλα τρία πρώην ηγετικά στελέχη του φοιτητικού κινήματος και σήμερα βουλευτές. Ο **Τζιόρτζιο Τζάκσον**, που εκλέχτηκε επίσης ως ανεξάρτητος και οι δύο πρώην πρόεδροι της Ομοσπονδίας Φοιτητών του Πανεπιστημίου της Χιλής- FECH και μέλη της ΚΝ Χιλής, **Κάρολ Καριόλα** και **Καμίλα Βαγιέχο**, εκλεγμένες φυσικά με το ΚΚ Χιλής.

Η Βαγιέχο, παγκοσμίως γνωστή, αφού αναδείχθηκε ως «το πρόσωπο» του χιλιάνικου φοιτητικού κινήματος, χάριν των αγώνων της αλλά και του φυσικού της κάλλους, είναι φέτος η πρόεδρος της επιτροπής της Κάτω Βουλής για την μεταρρύθμιση στην Παιδεία. Εξαιτίας του ρόλου της πρόεδρου της Επιτροπής, δέχεται βολές κατά ριπάς... κυρίως εκ μέρους του σημερινού φοιτητικού κινήματος που συνεχίζει τις κινητοποιήσεις και μουρμουρίζοντας μέσα από τα δόντια ότι «πρόδωσε τα ιδανικά και τον αγώνα». Η ίδια φυσικά το αρνείται. Πάντως κατά γενική ομολογία, έχει εγκαταλείψει τους δικανικούς και έχει υιοθετήσει «ρεαλιστική προσέγγιση» υιοθετώντας το πρόγραμμα της πρόεδρου Μπατσελέτ, για «τη θέσπιση ενός σταδιακού προγράμματος ως του πιο εφικτού τρόπου για την απάλειψη του κερδοσκοπικού χαρακτήρα της Παιδείας δίχως μεγάλες κρατικές δαπάνες».

Το νομοσχέδιο που εγκρίθηκε μερικώς και προετοιμάζεται να επανέλθει επεξεργασμένο, το φθινόπωρο, προβλέπει αρχικά τη δωρεάν φοίτηση για το 60% των πλέον φτωχών μαθητών μέσα στο 2016. Το ποσοστό θα αυξηθεί σε 70% μέχρι το 2018 και στο 100% μέχρι το 2020, όπως διευκρίνισε την περασμένη Πέμπτη η πρόεδρος Μπατσελέτ κατά την ετήσια ομιλία της στο Κογκρέσο. Οι προωθούμενες μεταρρυθμίσεις επιδιώκουν να «παροπλίσουν» την ιδιωτικοποίηση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά στοχεύουν μόνο μερικώς εναντίον του ανάληπτου, άδικου και καταπιεστικού υφιστάμενου συστήματος. Το νομοσχέδιο προβλέπει επίσης, ότι τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης υποχρεούνται να μετατρέψουν το καθεστώς λειτουργίας τους σε «μη κερδοσκοπικά». Οι εισαγωγές μαθητών πρέπει να γίνονται με κλήρο και όχι με επιλεκτική-μεροληπτική επιλογή. Τα δίδακτρα θα αντικατασταθούν σταδιακά από τις αυξανόμενες κρατικές επιχορηγήσεις.

Όσον αφορά στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι φοιτητές αντιτείνουν, ότι αφ' ενός η μεταρρύθμιση δεν πάει αρκετά μακριά, δεν θεσπίζει δωρεάν και οικουμενική Παιδεία ενώ αναφέρουν ότι ακόμη και αυτή η «ελλιπής μεταρρύθμιση» μπορεί να μην επιτευχθεί. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν, ότι υπάρχουν σειρά «παραθυράκια» που θα επιτρέψουν σχολεία-«ναυαρχίδες» να διατηρήσουν και να διαιωνίσουν το επιλεκτικό-μεροληπτικό καθεστώς επιλογής μαθητών σε ποσοστό μέχρι και 30%. Επίσης, σχολεία με μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, μπορούν να διατηρήσουν ως μεταβατικές τις συμφωνίες μίσθωσης, που έχουν καθαρά κερδοσκοπικό χαρακτήρα, με τους ιδιοκτήτες γεγονός που νομιμοποιεί τη συνέχιση της πολιτικής του κέρδους εντός του πρωτοβάθμιου και δευτεροβάθμιου συστήματος εκπαίδευσης, ακριβώς με το ίδιο τρόπο που χρησιμοποιούν σήμερα τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

Μάλιστα οι φοιτητές, τονίζουν, ότι ο νόμος εγκρίνει και νέες μορφές για την απόσπαση κέρδους μέσα από την εκπαίδευση, μέσω των εγγυημένων από το κράτος δανείων για την χρηματοδότηση της πώλησης (σημ, στην κρατικά επιχορηγούμενη τιμή) των ιδιωτικών σχολείων κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε ιδιοκτήτες που κηρύσσουν ότι τα σχολεία πλέον θα έχουν μη-κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Αξίζει να σημειωθεί, ότι πρόκειται για την πλειονότητα των «ιδιωτικών σχολείων» ενώ η πρόβλεψη στο νομοσχέδιο για την αγορά εκ μέρους του δημοσίου όλων των ιδιωτικών σχολείων, απαλείφθηκε μετά την πίεση της Καθολικής Εκκλησίας, η οποία έχει τη μερίδα του λέοντος στην «ιδιωτική μη-κερδοσκοπική» πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Σε αυτές τις αντιρρήσεις η μόνιμη επωδός του κυβερνητικού συνασπισμού είναι: ο πόλεμος εναντίον της μεταρρύθμισης από δεξιούς και συντηρητικούς κύκλους που υποκίνησαν γονείς με εκστρατεία τρόμου ότι δήθεν από το Σεπτέμβριο θα κλείσουν τα σχολεία...

Η υποκίνηση με την αμφιβολία του τι μέλλει γενέσθαι και τον πανζουρλισμό που τείνει να επικρατήσει δεν ήταν δύσκολη. Ενδεικτική είναι η αγγελία πώλησης σχολείου μετά τη αρχική μερική έγκριση του νομοσχεδίου: **«Ιδιωτικό, κρατικά επιδοτούμενο, σχολείο προς πώληση: 2.000 σπουδαστές, άριστη υποδομή, καλοί μαθητές, καλοί γονείς, καλοί δάσκαλοι (επαγγελματίες), συνεισφορές και μισθοί ενημερωμένοι, σπουδαστές 25% με τις επιχορηγήσεις (συνυπολογισμός), σφραγίδα ποιότητας (από την Αρχή της Χιλής), 30 έτη εμπειρίας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, άριστα ακαδημαϊκά αποτελέσματα, ετήσια συμμετοχή 100%.»**

Και τέτοιες, υπάρχουν αρκετές θρέφοντας τον φόβο. Παρόλα αυτά, οι φοιτητές επιμένουν και ασκούν δριμεία και τεκμηριωμένη κριτική στο νομοσχέδιο, ότι ουσιαστικά δεν κάνει τίποτα για να αναδομήσει το δημόσιο σχολικό σύστημα, να βελτιώσει την κατάρτιση των εκπαιδευτικών και των υποδομών, να αυξήσει τους μισθούς δασκάλων και καθηγητών όπως έχει δεσμευτεί προεκλογικά. Ακόμη αναφέρουν ότι δεν εξετάζει, ούτε προσεγγίζει καν, το κύριο και βασικό αίτημα του κινήματος για δωρεάν, ποιοτική, καθολική εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες. Αυτό που απαιτείται, σύμφωνα με τη FECH, είναι μια πλήρης επανεθνικοποίηση και πλήρης επιστροφή της εκπαίδευσης στο δημόσιο τομέα, με τη χρηματοδότηση βασισμένη στις θεσμικές ανάγκες και δικαιώματα παράστη ζήτηση και τους κανόνες της αγοράς. Βέβαια, όσον αφορά αυτά τα ζητήματα η

Μπατσελέτ υπόσχεται ότι θα συμπεριλαμβάνονται ή τουλάχιστον μέρος αυτών, στην πρόσθετη νομοθεσία που προωθείται για το φθινόπωρο, συμπεριλαμβανομένης της ελεύθερης και δωρεάν πανεπιστημιακής εκπαίδευσης ως το 2020. Καμία λεπτομέρεια όσον αφορά στα σχέδια της κυβέρνησης για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση δεν έχει κατατεθεί στο δημόσιο χώρο, ούτε καν διαρρεύσει, μέχρι στιγμής.

Η επικείμενη μάχη για τη διευρυμένη νομοθεσία για την Παιδεία, που θα ξεκινήσει το εξάμηνο που έρχεται αναμένεται να είναι πιο έντονη και οξεία από αυτή που προηγήθηκε. Η έκβασή της ωστόσο θα κριθεί από τη δυνατότητα του φοιτητικού, σπουδαστικού, μαθητικού κινήματος, να συνεχίζουν να διατυπώνουν χωρίς εκπτώσεις και διαφυγές τα αιτήματά τους με ευρύτερη ανάλυση όσον αφορά το δομικό χαρακτήρα τους. Να συνεχίσουν να κινητοποιούν αλλά και να εφευρίσκουν δημιουργικούς τρόπους κινητοποιήσεων, όπως στο πρόσφατο παρελθόν, όταν κατόρθωσαν να συσπειρώσουν σύσσωμη την εκπαιδευτική κοινότητα και να βγάλουν εκατοντάδες χιλιάδες στους δρόμους. Το κυριότερο να συνεχίσουν να επιδιώκουν το συντονισμό του αγώνα τους με άλλα κοινωνικά τμήματα και κυρίως με τους εργαζόμενους, που έτσι κι αλλιώς τους αφορά άμεσα. Κάτι που επίσης είχε κατορθώσει στο παρελθόν.

Αυτή τη στιγμή το φοιτητικό κίνημα δηλώνει ότι θα συνεχίσει και θα συνεχίσει. Δεν χωρά αμφιβολία. Ωστόσο υπό ποιους όρους; Μετά την πρώτη έκρηξη με την κατάθεση του νομοσχεδίου, στα μέσα του 2014 και την δυναμική επάνοδο στις κινητοποιήσεις, έχουν μεσολαβήσει πολλά. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε κρίσιμο σταυροδρόμι, καθώς τμήμα του κινήματος, έχει προσχωρήσει στην λογική της ρεαλιστικής προσέγγισης και ουσιαστικά έχει αποστρατευθεί δημιουργώντας οργανωτικές αλλά και πολιτικές προκλήσεις καθώς πρέπει να επαναπροσδιορίσει τη σχέση του με την πολιτική εξουσία, ειδικά καθώς έχει να «διαπραγματευτεί» με πρώην στελέχη του κινήματος και δεδομένου ότι και το ίδιο εμπεριέχει διάφορες και αντικρουόμενες πολιτικές τάσεις. Οι εκλογές μάλιστα προκάλεσαν και την εσωτερική διάσπασή της ηγεσίας του: μεταξύ των αριστερών προοδευτικών απόψεων και διεκδικήσεων (που εκπροσωπούνται κυρίως από τη FECH) και των δεξιών απόψεων (Καθολικό Πανεπιστήμιο) που όχι μόνο αντιτάσσονται αλλά και αντιμάχονται το αίτημα για δωρεάν οικογενειακή δημόσια εκπαίδευση και κυρίως της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Το θετικό είναι ότι η FECH, η μεγαλύτερη φοιτητική ένωση, έχει κατορθώσει να ενώσει και τις τρεις φοιτητικές περιφέρειές της –δηλαδή σε άλλες πόλεις— και μέχρι στιγμής είναι αυτή που ηγείται των αγώνων και των μαχών που δίνονται στους δρόμους του Σαντιάγο, του Βαλπαράϊσο και άλλων πόλεων, μη αποδεχόμενη τη «μερική νίκη» της μεταρρύθμισης της προέδρου Μπατσελέτ. Η ουσία, όμως είναι η συνέχεια και η διάρκεια, ακόμη και εάν δεν κατορθώσουν να επιτύχουν όλους τους στόχους τους. Και είναι ένας αγώνας δύσκολος, κόντρα πλέον σε πολλούς περισσότερους εμφανείς ή αφανείς «αντιπάλους» και με τη δεξιά και την Καθολική Εκκλησία να υπονομεύει, να προσπαθεί να εκμεταλλευτεί ή να εκτρέψει το φοιτητικό κίνημα.



1. Σύμφωνα με την τελευταία δημοσκόπηση της εταιρείας Adimark η δημοτικότητα της προέδρου Μπατσελέτ, έπεσε στο 31% από το 84%, ποσοστό το οποίο είχε όταν ολοκλήρωσε την πρώτη προεδρική θητεία αλλά και αμέσως μετά την επανεκλογή της, το Δεκέμβριο του 2013. Ενώ από τα μέσα από τα μέσα του 2014 μέχρι σήμερα, η δυσαρέσκεια της κοινής γνώμης εκτοξεύτηκε από το

20% στο 61%. Τα πιο σημαντικά ευρήματα όμως των δημοσκοπήσεων δεν αφορούν την πρόεδρο αλλά το που στρέφεται ή μάλλον καλύτερα δεν στρέφεται το εκλογικό σώμα. Σε ανάλογη ελεύθερη πτώση βρίσκεται και ο έτερος Καπαδόκης της εξουσίας, το μεγαλύτερο κόμμα της Χιλής, το κεντροδεξιό UDI-(Ανεξάρτητη Δημοκρατική Ένωση) το κάστρο των «οπαδών και νοσταλγών της χούντας Πινοστέτ». Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις και αυτό κατακρημνίζεται καθώς η δημοτικότητα του έχει φτάσει στο 11%, εξαιτίας σειράς σκανδάλων που το δονούν επίσης, γεγονός που οδήγησαν και στην παραίτηση του προέδρου του κόμματος, Ερνέστο Σίλβα.

2. Στον κυβερνητικό συνασπισμό Nueva Mayoría συμμετέχουν το «Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα»-PDC, το «Σοσιαλιστικό Κόμμα»-PS, το «Ευρύ Κοινωνικό Κίνημα»-MAS, η «Αριστερά των Πολιτών»-IC, το «Κόμμα για τη Δημοκρατία»-PPD, το Κομμουνιστικό Κόμμα Χιλής-PCCh, το «Ριζοσπαστικό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα»PR/SD, το «Κόμμα Δύναμη του Βορρά»- Partido Fuerza del Norte καθώς και ανεξάρτητοι.
2. Ο γιός της προέδρου, Σεμπασιάν Ντάβαλος, βρέθηκε υπό δικαστική έρευνα για ένα δάνειο ύψους περίπου 10 εκατομμυρίων δολαρίων προς την εταιρία της συζύγου του, Ναταλία Κομπανιόν, την εταιρία Caval για την αγορά εκτάσεων γης στην κεντρική-νότια Χιλή, ο χαρακτηρισμός των οποίων άλλαξε από αγροτική και εμπορική και η εταιρία Caval τις μεταπούλησε για 15 εκατομμύρια δολάρια, μέσα σε διάστημα ολίγων μηνών. Πέραν του «ύποπτου» όσον αφορά την «δαιμόνια εμπορική κίνηση» της εταιρίας Caval και οι χρονικές συμπτώσεις αποτελούν και μόνες τους ενδείξεις. Το δάνειο από την Τράπεζα της Χιλής-(Banco de Chile) εγκρίθηκε τη Δευτέρα 16 Δεκεμβρίου 2013, μία ημέρα ακριβώς μετά τη νίκη της Μπατσελέτ στο δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών και αφού πρώτα είχε απορριφθεί πολλακίς. Επίσης, σύμφωνα με τα χιλιανά ΜΜΕ, ο Ντάβαλος για να εξασφαλίσει την έγκριση του δανείου είχε συναντηθεί με τον Αντρόνικο Λούκσιτς, ένα από τους ισχυρότερους επιχειρηματίες της χώρας, και αντιπρόεδρος της Banco de Chile. Υπό το βάρος των αποκαλύψεων ο Ντάβαλος, επικεφαλής των κοινωνικών-πολιτιστικών προγραμμάτων της κυβέρνησης εξαναγκάστηκε σε παραίτηση τον περασμένο Φλεβάρη και μερικές εβδομάδες αργότερα και από την κομματική του ιδιότητα, ως μέλος της κύριας κυβερνητικής συνιστώσας, το «Σοσιαλιστικό Κόμμα» του ... Σαλβαδόρ Αλιέντε.